

Alle fagskoler m.fl.

Saksbehandler: Clara Hasselberg

Vår ref: 19/05233-25

Vår dato: 17.06.2020

Deres ref:

Deres dato:

Informasjonsskriv om ny fagskoletilsynsforskrift – forskrift 23. april 2020 nr. 853 (i kraft 1. august 2020)

Ny fagskoletilsynsforskrift ble fastsatt 23. april 2020. Den gjelder fra **1. august 2020**. Fra samme dato opphører fagskoletilsynsforskriften fra 2018.

I dette brevet informerer vi om

- reglene i den nye forskriften
- hvordan dere skal lese og forstå hver paragraf
- hva som skiller 2020-forskriften fra 2018-forskriften
- hvordan vi har behandlet innspillene vi fikk i høringen

Vi vil gjøre innholdet i brevet tilgjengelig på nokut.no. Etter hvert er det på nokut.no dere vil finne best og mest oppdatert informasjon om hvordan NOKUT praktiserer regelverket. På nettsidene finner dere også informasjon om hvordan dere søker om akkreditering, og en oversikt over alle akkrediterte fagskoleutdanninger. På nokut.no har vi også et forskriftspeil, det vil si en oversikt som viser sammenhengen mellom paragrafene i 2020-forskriften og 2018-forskriften.

Hvis dere har spørsmål om fagskoletilsynsforskriften eller andre regler for fagskole, kan dere skrive til fagskole@nokut.no. Svar som kan være nyttige for andre legger vi ut i vår [spørsmål og svar-base](#) på nokut.no.

1. Hvorfor var det nødvendig med en ny fagskoletilsynsforskrift?

Førrige fagskoletilsynsforskrift er fra 25. oktober 2018. Det kom endringer i fagskoleloven 1. august 2019 og en ny fagskoleforskrift 11. juli 2019. Dette gjorde det nødvendig å endre fagskoletilsynsforskriften.

NOKUT sendte forslaget til ny fagskoletilsynsforskrift på høring i perioden 28. juni 2019 til 1. november 2019.¹ I høringsforslaget videreførte vi det meste fra 2018-forskriften. Etter at forslaget til en ny forskrift var sendt på høring, har NOKUT vedtatt ny strategi for 2020–2025. Et av utviklingsmålene er «[e]nklere og mer konsistent regelverk for sektoren».

Den nye fagskoletilsynsforskriften svarer på endringene i fagskoleloven og fagskoleforskriften. Forskriften er også i tråd med NOKUTs strategi.

---

¹ Høringsdokumentene er arkivert i NOKUTs sak 19/05233 og er tilgjengelige på denne nettsiden: <https://www.nokut.no/norsk-utdanning/fagskole/horing-ny-fagskoletilsynsforskrift/>.

2. Hva er de største forskjellene mellom 2020-forskriften og 2018-forskriften?

De største endringene vi har gjort, er å gjøre språket og oppbyggingen enkel og tydelig. 2020-forskriften er mer oversiktlig enn 2018-forskriften. Vi mener dette gjør det enklere å forstå og følge reglene.

Når det gjelder innholdet, er det meste i 2020-forskriften en videreføring av 2018-forskriften. De største forskjellene i innholdet er:

- Det er tydeligere at kravene i forskriften gjelder for *drift* av fagskole, og at akkreditering og tilsyn er NOKUTs verktøy for å kontrollere at kravene er oppfylt i forkant av eller under drift.
- Kravene er formulert som tydelige krav til hva fagskolene skal *gjøre*, framfor krav til hva fagskolene skal *dokumentere på søknadstidspunktet*. Dersom fagskolene søker akkreditering eller gjennomgår tilsyn, må de likevel kunne vise til NOKUT at kravene i regelverket er oppfylt.
- Forskriften gjentar ikke krav og regler som finnes i andre regelverk, for eksempel i fagskoleloven, fagskoleforskriften og forvaltningsloven. At et krav ikke er videreført fra 2018- til 2020-forskriften betyr derfor ikke nødvendigvis at det ikke gjelder lenger. Det kan være at kravet i stedet finnes i fagskoleloven eller fagskoleforskriften, eller andre regelverk. Se også avsnitt 3 nedenfor.
- Retningslinjer for hvordan NOKUT skal gjennomføre tilsyn og akkreditering, er ikke lenger en del av forskriften. NOKUTs styre vil i stedet gi føringer for NOKUTs arbeid på andre måter enn gjennom forskriften.

3. Fagskoler må følge flere regelverk

Fagskoler må følge regler i flere ulike regelverk. Det er tre regelverk som er særlig sentrale for fagskoler

- [fagskoleloven](#) (lov om høyere yrkesfaglig utdanning, 8. juni 2018 nr. 28)
- [fagskoleforskriften](#) (forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning, 11. juli 2019 nr. 1005)
- fagskoletilsynsforskriften (fra 1. august 2020: forskrift om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning, 23. april 2020)

Disse tre regelverkene bygger i stor grad på hverandre. For fagskoler er det viktig å være godt kjent med alle tre. I tillegg er [studiekvalitetsforskriften](#) relevant fordi den gir rammer for NOKUTs rett til å føre tilsyn med fagskoler og fagskoleutdanninger.

Avhengig av hvordan fagskolen er organisert, type utdanninger fagskolen tilbyr med mer, må fagskolen også følge ulike regler i andre lover og forskrifter. Aktuelle regelverk er blant annet forvaltningsloven, politiregisterloven, arbeidsmiljøloven, likestillings- og diskrimineringsloven, aksjeloven. For eksempel må fagskolene følge reglene i forvaltningsloven når fagskolen skal fastsette forskrifter og når studentene klager på sensuren, se fagskoleloven §§ 16, 20 og særlig 39. Reglene i politiregisterloven må følges når reglene i fagskoleforskriften om politiattest, se kapittel 4, skal oppfylles. De ansatte ved fagskolen sitt arbeidsmiljø er beskyttet gjennom arbeidsmiljøloven. Fagskoler skal følge regler om universell utforming i likestillings- og diskrimineringsloven. Fagskoler som er aksjeselskaper må følge aksjeloven. Listen er lang.

Når NOKUT gjennomfører akkreditering eller tilsyn kontrollerer vi ulike krav i fagskoleloven, fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften. Hvilke krav i regelverket NOKUT kontrollerer ved akkreditering og hvordan, står i søknadsveilederne våre. (Det kommer en ny og oppdatert søknadsveileder for akkreditering av fagskoleutdanninger i august 2020.) Søknadsveilederne beskriver også hvordan søkerne skal gå fram på søknadstidspunktet for å vise at kravene vi kontrollerer er oppfylt. I tilsyn vil brevet der vi åpner tilsynet fortelle hvilke krav NOKUT skal kontrollere i tilsynet. Det vil også være annen informasjon på nokut.no om hva vi kontrollerer i akkreditering og tilsyn.

4. Fagskoletilsynsforskriften fra 2020 – paragraf for paragraf

Kapittel 1 Virkeområde og definisjoner

§ 1-1 Hva forskriften gjelder

Forskriften gjelder krav til akkreditering, drift og tilsyn i høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleutdanning).

Paragrafen tilsvarende § 1-1 i 2018-forskriften, men viser tydeligere at reglene gjelder både for akkreditering av en fagskoleutdanning, mens fagskoleutdanningen er i drift, og når NOKUT fører tilsyn med en fagskoleutdanning.

Teksten i paragrafen setter likhetstegn mellom uttrykkene høyere yrkesfaglig utdanning og fagskoleutdanning. Videre i forskriften brukes uttrykket fagskoleutdanning. Dette er gjort etter mønster fra fagskoleforskriften, se fagskoleforskriften § 1. Ettersom både fagskoleloven og fagskoleforskriften hovedsakelig bruker fagskole og fagskoleutdanning, mener vi det er hensiktsmessig at fagskoletilsynsforskriften gjør det samme.

§ 1-2 Definisjoner

I denne forskriften menes med

- a) *fagmiljø*: de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet
- b) *utdanningsfaglig kompetanse*: kompetanse i å fremme studenters læring, kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse.

I § 1-2 definerer forskriften to uttrykk som brukes senere i forskriften. Det er nytt at fagskoletilsynsforskriften har en definisjonparagraf.

Første avsnitt² bokstav a definerer uttrykket *fagmiljø*. Fagmiljø er definert som de personene som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet. Betegnelsen blir brukt senere i §§ 2-3 og 3-2 i forskriften.

Fagmiljøet kan bestå av både fast ansatte, midlertidig ansatte og timelærere. De ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger.

I høringssvarene var det noen som spurte om fagmiljøet også kunne omfatte ansatte i fagskolens administrasjon, når disse bidrar slik teksten i paragrafen sier. Noen av høringsinstansene pekte på at ansatte i administrasjonen ofte er sentrale i utviklingen og organiseringen av en utdanning eller et fagområde. Særlig for nettutdanninger med lærere som underviser hjemmefra, vil de administrative ressursene ofte være vesentlige for gjennomføringen.

NOKUT er enig i dette. Forskriftsteksten avgrensner ikke mot at ansatte i administrasjonen ved fagskolen kan være del av fagmiljøet. Å være del av fagmiljøet forutsetter likevel at de bidrar i gjennomføringen, organiseringen eller utviklingen av utdanningen eller fagområdet. Utover dette overlater NOKUT til fagskolen selv å definere hvem som inngår i fagmiljøet. Det fagmiljøet som fagskolen selv definerer og beskriver, må oppfylle kravene i henholdsvis §§ 2-3 og 3-2. Dette inkluderer personer som underviser, veileder, bidrar til faglig utvikling av utdanningen, bidrar med erfaringsoverføring fra eller samarbeid med praksisfeltet og arbeids- og næringslivet, eller bidrar med pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi og innovasjon. Også administrativt ansatte kan ha en rolle i utførelsen av disse oppgavene.

² I dette informasjonsskrivet bruker vi uttrykkene *avsnitt* og *setning*, der det i juridisk litteratur er vanlig å bruke *ledd* og *punktum*.

Første avsnitt bokstav b definerer *utdanningsfaglig kompetanse* som «kompetanse i å fremme studentenes læring». Kompetansen kan bestå av pedagogisk, didaktisk, digital eller annen relevant kompetanse. Betegnelsen brukes i § 2-3 senere i forskriften. Utdanningsfaglig kompetanse viser til både formell, uformell og ikke-formell kompetanse. Utrykket er dermed videre enn *utdanningsfaglig utdanning*, som brukes i §§ 3-2, 5-3 og 5-4, og som bare viser til formell kompetanse (utdanning).

I høringen foreslo NOKUT også å definere *hovedstilling*. Dette forslaget gikk vi ikke videre med. Vi mener det var en unødvendig definisjon å innføre i forskriften. I stedet har vi valgt å få fram meningsinnholdet på en enklere måte, ved å bruke andre ord.

Enkelte høringsinstanser ønsket at NOKUT skulle definere *vesentlige endringer*. Ettersom NOKUT ikke viderefører dette uttrykket i fagskoletilsynsforskriften, er det ikke aktuelt å definere det.³ Se for øvrig § 5-1 om meldeplikt for endringer ved fagskoleutdanninger.

Kapittel 2 Krav til fagskoleutdanning

§ 2-1 Utdanningens innhold og form

Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt.

Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket.

Utdanningen skal ha

- et dekkende navn
- et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet
- undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

For utdanninger med praksis skal det finnes en skriftlig praksisavtale mellom fagskolen og praksisstedet om hvordan praksisen skal gjennomføres.

Utdanningen skal ha en studieplan som informerer om utdanningens opptakskrav, faginnhold, struktur og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, inkludert praksis.

Paragrafen tilsvarer §§ 3-1 andre avsnitt, 3-2, 3-3 og 3-4 i 2018-forskriften. I paragrafen finner dere helt sentrale krav til en fagskoleutdanning. Kravene dere suppleres av sentrale krav i både fagskoleloven og fagskoleforskriften.

Samarbeid med arbeidslivet for å sikre relevant læringsutbytte

Første avsnitt viderefører kravet om at fagskolen skal ha et samarbeid med aktører i arbeidslivet. Nært samarbeid med yrkesfeltet er en forutsetning for å kunne tilby yrkesrettet utdanning.

Kravet er en videreføring av 2018-forskriften § 3-1 andre avsnitt, men vilkåret om å delta i faglige nettverk er tatt ut. NOKUT mener at faglige nettverk kan være en god måte å sikre at utdanningens læringsutbytte er faglig oppdatert og relevant for yrkesfeltet. Samtidig er ikke det å delta i faglige nettverk den eneste måten fagskoler kan oppnå dette på. NOKUT mener det bør være opp til fagskolene selv å finne fram til hvilken form for samarbeid som er mest hensiktsmessig for en bestemt utdanning.

Paragrafen stiller krav til formålet med samarbeidet. Samarbeidet skal «sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt». Dette må ses i sammenheng med fagskoleloven §§ 4 første avsnitt, som sier at fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet. I forarbeidene til loven er det lagt

³ Utrykket brukes i fagskoleforskriften §§ 47 (1) og 48 (3).

vekt på at fagskoleutdanninger skal svare på behov i arbeidsmarkedet. At forskriftsteksten viser til «ett eller flere» yrkesfelt, reflekterer at én utdanning kan være relevant for flere yrkesfelt.

For å oppfylle kravet, må fagskolen ha et regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Samarbeidet skal bidra til at utdanningene er relevante for yrkesfeltet/yrkesfeltene. Det er ikke nok at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter for yrkesfeltet. Samarbeidet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen. På utviklingsstadiet kan for eksempel fagskolen diskutere læringsutbyttet for utdanningen med aktører i arbeidslivet, og være lydhøre overfor deres behov. Høring eller andre typer av involvering i studieplaner er et annet eksempel. I gjennomføringsfasen kan eksempler på samarbeid være å bruke gjestelærere, eksterne foredragsholdere og sensorer, dra på bedriftsbesøk med studentene, eller samarbeide med yrkesfeltet om praksisplasser og eksamensoppgaver. Under evaluering av utdanningene skal yrkesfeltet også involveres. En del av fagskolens kvalitetsarbeid skal være å innhente tilbakemeldinger om kvaliteten i utdanningen fra aktører i yrkesfeltet, se § 4-1 tredje avsnitt bokstav a.

Det ikke stilt krav til at det skal finnes bestemte dokumenter for samarbeidet. Fagskolen må likevel kunne dokumentere samarbeidet overfor NOKUT, enten i forbindelse med søknad om akkreditering eller ved tilsyn. Samarbeidsavtaler er ett eksempel på slik dokumentasjon. I tillegg bør fagskolen kunne beskrive og sannsynliggjøre hva samarbeidet har ført til.

Læringsutbytte i samsvar med NKR

Andre avsnitt stiller krav til utdanningens læringsutbytte. Kravet omfatter hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. Kravet er en videreføring av § 3-2 i 2018-forskriften, og må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 første avsnitt.

En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen. Gjennom læringsutbyttebeskrivelsen blir yrkeskompetansen kommunisert til både studentene og arbeidslivet.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) er en systematisk beskrivelse av nivåene i det norske utdanningssystemet, og av oppnådd læringsutbytte for hvert nivå. I NKR er en kvalifikasjon definert som et formelt læringsutbytte på et visst nivå som er godkjent av en instans og som kan dokumenteres. Det norske utdanningssystemet er delt inn i syv nivåer, fra nivå 2 *grunnskole* til nivå 8 *ph.d.* Fagskoleutdanninger ligger på nivå 5, og er delt i to delnivåer.

Læringsutbyttebeskrivelsene i NKR omfatter tre dimensjoner av læring: Kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Det er mer informasjon om NKR og dimensjonene i læringsutbyttebeskrivelsen på NOKUTs nettsider om NKR.

At læringsutbyttet skal være utformet i samsvar med NKR er ment å sikre

- at oppmerksomheten rettes mot resultatet av læringsprosessen, ikke innsatsfaktorene som tid, omfang, startkompetanse, tema, aktiviteter eller liknende.
- et bestemt nivå på utdanningen, og progresjonen mellom nivåene. Læringsutbyttet skal være på nivå 5 i NKR, se fagskoleloven § 4 første avsnitt og NKR-forskriftens andre vedlegg. Opptaksgrunnlaget skal være nivå 4, se fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7.
- at kvalifikasjonene er forståelige for yrkeslivet og samfunnet generelt
- enklere godkjenning av tidligere avlagt utdanning eller utenlandsk utdanning
- tilrettelegging for mer mobilitet innenfor og mellom land

Det er nær sammenheng mellom kravet i andre avsnitt om utdanningens læringsutbytte, kravet i første avsnitt om samarbeid med yrkesfeltet, og fagskolelovens krav om at utdanning må gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring. Hvorvidt en kvalifikasjon er tilstrekkelig for å utøve yrket, vil inkludere en

vurdering av om læringsutbyttet er relevant for ett eller flere yrkesfelt. Det forutsetter også at læringsutbyttet må oppdateres i takt med utviklingen i yrkesfeltet.

Navn, innhold og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

De tre kravene i **tredje avsnitt** stiller mer spesifikke krav til utdanningens

- navn
- innhold og struktur
- undervisnings-, lærings- og vurderingsformer.

Felles for alle tre er at de knytter seg tett opp til læringsutbyttet for utdanningen. Alle tre er krav som er videreført fra 2018-forskriften, henholdsvis §§ 3-3 første og andre avsnitt og 3-4.

For det første skal utdanningen ha et dekkende *navn* (**bokstav a**). Navnet må speile utdanningens læringsutbytte, og dermed signalisere hvilken kompetanse studentene har etter å ha gjennomført utdanningen. Navnet på utdanningen skal gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers. Navnet må dessuten være presist nok til at det ikke forveksles med andre utdanninger som har et annet nivå eller læringsutbytte. Dette betyr at navnet må skille seg fra navn på eksisterende utdanninger som ligger på et annet nivå i NKR, og navn på andre fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere. Navnet kan heller ikke være så overordnet at det ikke er tydelig nok hva som egentlig ligger i utdanningen. Navnet i seg selv skal ikke si noe om utdanningens nivå eller lengde. Utdanningens navn skal derfor ikke inneholde ordet «fagskoleutdanning» eller henvise til antall studiepoeng utdanningen er på.

Det andre kravet er knyttet til utdanningens *faginnhold* og *struktur* (**bokstav b**). Faginnholdet og strukturen i utdanningen må være slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet ved å følge utdanningen. Det inngår i dette at utdanningen kan deles opp i emner som til sammen skal bidra til at det overordnede læringsutbytte kan nås. Faginnhold og struktur beskrives i studieplanen, se femte avsnitt.

Sentralt i faginnholdet og strukturen i utdanningen er utdanningens emner og sammenhengen mellom dem. Et emne er den minste delen av en utdanning som gir en selvstendig karakter og uttelling i studiepoeng, se fagskoleforskriften § 2 første avsnitt bokstav a. De fleste utdanninger er delt opp i flere emner. Hvert emnes innhold og omfang må være fastsatt i studieplanen. Det samme gjelder sammenhengen mellom emnene. To forhold må være på plass for at kravet i forskriften skal være oppfylt. For det første må beskrivelsen i studieplanen dekke de emnene og temaene som er relevante og aktuelle for å kunne oppnå det læringsutbyttet som er satt for utdanningen. For det andre må rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer være logisk, og understøtte den læringsprosessen studenten skal gjennomgå. Dersom beskrivelsen i studieplanen har mangler som gjør det sannsynlig at studentene ikke vil kunne oppnå læringsutbyttet, er kravet ikke oppfylt. Manglene kan for eksempel være knyttet til beskrivelsen av emner, temaer eller rekkefølge.

Det siste kravet i tredje avsnitt er til utdanningens undervisnings-, lærings- og vurderingsformer (**bokstav c**). Disse må være tilpasset utdanningen, slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal framgå av studieplanen, se kravet i femte avsnitt.

Utdanningens undervisnings-, lærings- og vurderingsformer må understøtte faginnholdet og strukturen. Både undervisnings-, lærings- og vurderingsformene må også passe til utdanningsformen, det vil si om utdanningen skal gis stedbasert, nettbasert eller som en kombinasjon av disse. Det bør være både teoretiske og praktiske undervisnings- og læringsaktiviteter. Vurderingsformene må være tilpasset emnene og læringsaktivitetene. Vurderingsformene må dessuten være tilpasset hensikten om å gi studentene tydelige mål og tilbakemelding. Gjennom vurderingen skal det kunne fastsettes i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer påvirker hverandre.

Krav om praksisavtaler

Fjerde avsnitt stiller krav til at det skal finnes praksisavtaler for utdanninger med praksis. Kravet tilsvarer § 3-1 fjerde avsnitt i 2018-forskriften. Praksis er en læringsaktivitet som skjer i en virksomhet utenom fagskolen, der en student deltar i ordinære arbeidsoppgaver i arbeidslivet for å oppnå et bestemt læringsutbytte. Det vil være

personale på praksisstedet som står for opplæring og veiledning av studentene i det daglige under praksistiden. Det er fagskolens ansvar at studentene har en tilfredsstillende praksisplass der de kan oppnå læringsutbyttet for praksisen.

Hensikten med en praksisavtale er å sikre at læringsaktivitetene som skjer i praksisen, har høy kvalitet, slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Praksisavtalen skal derfor handle om hvordan praksisen skal gjennomføres. Hva det innebærer, vil avhenge av den enkelte utdanningen og praksisen. Aktuelle elementer er

- praksisens læringsutbytte, varighet, omfang og arbeidskrav
- fagskolens ansvar for praksisen, blant annet for
  - oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis
  - vurderingsoppgaver som fagskolen skal utføre
- praksisstedets ansvar for praksisen, herunder
  - krav til deres praksisveilederes kompetanse og kapasitet
  - oppfølging og veiledning av studentene mens de er i praksis
  - vurderingsoppgaver som praksisstedet skal utføre
- økonomiske forhold
- mekanismer for å avklare uenigheter eller avtalebrudd

Flere av disse elementene skal også finnes i utdanningens studieplan, se femte avsnitt i paragrafen, og vil dermed kunne hentes derfra. Krav til de eksterne praksisveilederne finnes i § 2-4.

Praksisavtalen skal være skriftlig, og den skal være inngått mellom fagskolen og praksisstedet. Studentene er ikke del av praksisavtalen. Vi oppfordrer likevel til å involvere studentene, for eksempel studentorganene, i utformingen av avtalene. Studentene vil ofte ha verdifull innsikt i hvordan praksisen oppleves, og dermed hvilke deler av gjennomføringen som er viktig å få med i avtalen.

Krav om studieplan

Femte avsnitt stiller krav om at hver utdanning skal ha sin egen studieplan. Det er en videreføring av § 3-3 fjerde avsnitt i 2018-forskriften, men er mer konkret på hva planen skal inneholde. Studieplanen er et sentralt dokument for enhver fagskoleutdanning, og skal samle den mest vesentlige informasjonen om utdanningen. Innholdet i studieplanen skal i stor grad speile de kravene til utdanningen som vi har beskrevet ovenfor. I listen under har vi derfor satt opp henvisning til kravet som korrespondere i parentes.

Dette er minimumskravene til hva studieplan skal informere om

- opptakskrav (fagskoleforskriften kapittel 2)
- faginnhold og struktur (§ 2-1 tredje avsnitt bokstav b)
- undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, inkludert praksis. (§ 2-1 tredje avsnitt bokstav c og § 2-4)

Studieplanen kan gjerne inneholde mer enn dette. Studieplanen er et godt sted å dokumentere flere av kravene som er stilt til utdanningen. I tillegg egner studieplanen seg godt til å samle informasjon som fagskolen uansett må ha tilgjengelig for både studentene og NOKUT. Vi anbefaler derfor at dere også tar inn dette i studieplanen for utdanningen:

- utdanningens navn (§ 2-1 tredje avsnitt bokstav a)
- utdanningens overordnede læringsutbytte (§ 2-1 andre avsnitt)
- utdanningens studiepoeng og omfang (§ 2-2)

- arbeidskrav for studentene
- læremidler/litteraturliste

§ 2-2 Studiepoeng og arbeidsomfang

Utdanningen skal ha et omfang på 30, 60, 90 eller 120 studiepoeng, hvis det ikke er gitt unntak etter fagskoleforskriften § 42.

Arbeidsomfanget for studentene skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

Paragraf § 2-2 viderefører 2018-forskriften § 3-1 femte og sjette avsnitt.

Første avsnitt slår fast at fagskoleutdanninger må ha et omfang på enten 30, 60, 90 eller 120 studiepoeng. Regelen presiserer fagskoleloven § 4 andre avsnitt. Fagskoler kan tilby emner fra en utdanning som enkeltemner. På NOKUTs nettsted finner dere en artikkel om hvordan fagskoler kan gjøre dette.

NOKUT kan på visse vilkår akkreditere utdanninger på opptil 180 studiepoeng, se fagskoleforskriften § 42.⁴ Vi går ikke nærmere inn på de særskilte reglene om det her.

Andre avsnitt fastsetter det normerte arbeidsomfanget for studentene for heltidsstudier på ett år. Omfanget skal være på mellom 1500 og 1800 timer. Timene inkluderer all undervisning, veiledning, tilbakemelding, praksis og antatt omfang egenarbeid for studentene. Måleenheten er hele klokketimer. Hvis skoleåret er på om lag ti måneder, vil det utgjøre 150–180 timer per måned. I arbeidslivet vil en normal arbeidsmåned være 150-160 timer (37,5 eller 40 timer x 4 uker).

Reglene i § 2-2 gir fagskolene en ramme å planlegge utdanninger og aktivitetene i en utdanning innenfor. En utdanning på 30 studiepoeng vil for eksempel være på mellom 750 og 900 timer. Et enkeltemne på 5 studiepoeng bør ikke utgjøre mer enn 125–150 timer arbeid for studentene, altså i underkant av én måneds arbeidsomfang.

Blant høringssvarene var det flere som ønsket at det skulle være mulig å få akkreditert utdanninger på mindre enn 30 studiepoeng. Per i dag gjør fagskoleloven § 4 at det ikke er mulig, med unntak av tilfeller der Kunnskapsdepartementet innvilger tidsbegrensede dispensasjoner. I [Meld. St. nr. 14 \(2019–2020\) Kompetansereformen – Lære hele livet](#), har regjeringen varslet at de vil legge fram et lovforslag om å fjerne begrensningen i minstelengden på fagskoleutdanning. Det er ikke kjent hvordan forslaget vil være, og når Stortinget vil behandle det. Hvis lovgrunnlaget endres, vil NOKUT endre fagskoletilsynsforskriften tilsvarende.

§ 2-3 Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen

Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring.

Utdanningen skal ha en

- a) faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.
- b) utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring.

Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning.

⁴ I fagskoleforskriften § 42 står det «departementet». Kunnskapsdepartementet har i brev fra 27. september 2019 delegert oppgaven til NOKUT.

Fagskolen skal sikre at fagmiljøet får nødvendig kompetanseutvikling.

Paragrafen tilsvarer § 3-5 i 2018-forskriften, men kravene er noe strengere i 2020-forskriften. Fagmiljø er definert i § 1-2. Kravene i § 2-3 må leses i lys av denne definisjonen.

Fagmiljøet skal stå i forhold til utdanningen

Første avsnitt beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart, samt til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen.

Det er ikke stilt noen absolutte krav, verken nedre eller øvre, til hvor mange personer som skal være del av fagmiljøet. Fagmiljøet må bestå av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktiviteter knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering med videre. Hvilke aktiviteter dette er for en bestemt utdanning vil blant annet framgå av studieplanen (§ 2-1 femte avsnitt) og kvalitetssikringssystemet (§ 4-2). Hvor mange personer/årsverk som skal til for å gjennomføre aktivitetene, vil også i stor grad bero på hvor mange studenter som tar utdanningen. Tommelfingerregelen er: jo flere studenter, desto større fagmiljø. Fagmiljøets størrelse må dessuten være robust nok til at det tåler endringer som for eksempel uventet fravær eller liknende.

Kompetansekravene gjelder for det samlede fagmiljøet, ikke enkeltpersoner. Hvilken kompetanse som skal finnes i fagmiljøet til en bestemt utdanning, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Fagmiljøet må for eksempel ha kompetanse til å kunne undervise i de ulike emnene i utdanningen og bruke utstyret det skal gis opplæring i. Utdanningsformen vil også kunne ha en påvirkning på hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. En stedbaset utdanning vil for eksempel kreve en annen pedagogisk kompetanse enn en ren nettbaset utdanning når det gjelder undervisningsmetoder, vurderingsformer med videre. Digital kompetanse er ikke lenger presisert i forskriftsteksten. Dette skyldes at digital kompetanse anses som så grunnleggende i nær sagt alle utdanninger, at det ikke er behov for å framheve det særskilt. I realiteten er det som i 2018-forskriften falt inn under «digital kompetanse», i 2020-forskriften dekket av andre krav. Der det trengs særlig utdanningsfaglig kompetanse for undervisning via nett, vil det være dekket av kravet til fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse. Der det trengs særlig kompetanse i bestemte typer programvare eller liknende, vil det være dekket av det generelle kravet til fagmiljøets kompetanse.

Også sammensetningen av studentene vil påvirke hva som kreves av fagmiljøet. Typiske videreutdanninger som har noe eldre studenter, kan kreve en annen kompetanse i fagmiljøet enn utdanninger som primært har yngre studenter, særlig når det gjelder den utdanningsfaglige kompetansen. På samme vis kan forventinger om studentenes erfaring fra studier (studieteknikk med videre), kunne påvirke hvilken kompetanse fagmiljøet må ha.

Krav om bestemte typer kompetanse

I tillegg til det overordnede kravet om at fagmiljøets kompetanse skal stå i forhold til utdanningens studenter og utdanningens egenart, er det også et krav at det i fagmiljøet finnes noen med

- utdanning minst på fagskolenivå
- utdanningsfaglig kompetanse (definert i § 1-2)
- oppdatert yrkeserfaring

Det er viktig å ta høyde for at også disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe. For eksempel vil kravet om utdanningsfaglig kompetanse antakelig ikke dekkes av at en av de ansatte har barnehagelærerutdanning, ettersom pedagogikken der er tilpasset opplæring av små barn. (Barnehagelærerutdanning kan imidlertid være en relevant faglig utdanning for fagskoleutdanninger innen

oppvekstsfag, men også her vil det være et krav at fagmiljøet som helhet har kompetanse i å fremme voksne studenters læring.)

NOKUT forventer at all kompetanse i fagmiljøet er på høyden og oppdatert, selv om det bare er presisert ved «oppdatert yrkeserfaring». Noe annet ville gjøre det lite sannsynlig at utdanningstilbudet vil være av høy kvalitet og relevant for utviklingen innen yrkesfeltet. Se også paragrafens siste avsnitt om nødvendig kompetanseheving i fagmiljøet.

Det er ikke stilt krav om et bestemt antall personer i fagmiljøet. Alle de tre delkravene til særskilt kompetanse kan i teorien dekkes av én person. For at fagmiljøet skal oppfylle formålet med forskriftskravet, må fagmiljøet likevel ha en viss størrelse og stabilitet. Derfor er det vanskelig å se for seg at et fagmiljø på én person vil kunne være tilstrekkelig.

Særlige krav til den faglige ansvarlige

Andre avsnitt tar for seg to nøkkelroller i fagmiljøet som det er stilt særskilte krav til. For det første er dette den **faglige ansvarlige (bokstav a)**. Den faglige ansvarlige skal ha et særlig ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Forskriften krever at personen som har rollen som den faglige ansvarlige, skal

- ha utdanning som er relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen
- være ansatt ved fagskolen i minst 50 prosent stilling

Kravet om at den faglige ansvarlige skal ha en bestemt utdanning, vil ofte overlappe med kompetansekravene nevnt ovenfor. Den faglige ansvarlige kan for eksempel både være den personen som oppfyller kravet fra første avsnitt om å ha «utdanning minst på fagskolenivå», og kravet i dette avsnittet om å «ha utdanning som er relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen».

At den faglige ansvarlige skal være ansatt ved fagskolen, er begrunnet i at fagskolens styre og ledelse skal ha arbeidsrettslig styringsrett over den faglig ansvarlige. Innleie gir ikke samme styringsrett. Vi påpeker at det ikke er et krav om fast eller full stilling. Dette skiller seg fra fagmiljøet knyttet til akkrediterte fagområder, se § 3-2. Det er heller ikke et krav at stillingen skal være knyttet til bare én utdanning. Vi mener det kan være mulig å være faglig ansvarlig for flere utdanninger, uten å ha spisskompetanse i alle. Vi forutsetter likevel at den faglige ansvarlige har tilstrekkelig kompetanse i fagfeltet til å kunne ivareta ansvaret for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. I dette ligger det at den faglige ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Dessuten må den faglige ansvarlige ha kapasitet nok til å utføre oppgavene og ivareta ansvaret som følger med rollen. Det er ikke et krav at den faglige ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene hen er ansvarlig for.

Særlig krav til den utdanningsfaglige ansvarlige

Den andre sentrale rollen er den **utdanningsfaglige ansvarlige (andre avsnitt bokstav b)**. Den utdanningsfaglige ansvarlige skal ha utdanningsfaglig utdanning.

Hensikten med kravet er å sikre at det for hver utdanning finnes minst én person som har et særskilt ansvar for å ivareta studentenes læring, og et spesielt blikk på det pedagogiske opplegget i utdanningen. I det ligger det å følge opp at utdanningen pedagogisk og didaktisk legges opp slik at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Kravet om at den utdanningsfaglige ansvarlige skal ha en bestemt utdanning, må ses i sammenheng med kompetansekravet i første avsnitt om at noen i fagmiljøet skal ha «utdanningsfaglig kompetanse». Hva som er utdanningsfaglig kompetanse er definert i § 1-2. I andre avsnitt er det likevel et strengere krav, nemlig at hen må ha formell «utdanningsfaglig utdanning». I praksis kan det være samme person.

Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning, for eksempel lektorutdanning eller yrkesfaglærerutdanning. Utdanning som lærer for barnehage eller grunnskole vil ikke være tilstrekkelig til å oppfylle kravet i § 2-3 første avsnitt, fordi kompetansen skal være tilpasset utdanningens innhold og egenart. Fagskoleutdanning er utdanning for voksne, og vi forutsetter at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring.

For å oppfylle kravet er det nok at den utdanningsfaglige ansvarlige har en «generell» pedagogisk utdanning. Det er altså ikke et absolutt krav at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen (dvs. stedbasert eller nettbasert). Selv om det vil være å foretrekke, og vil være en stor fordel for fagskolen, mener vi et slikt krav per i dag vil gjøre rekruttering urimelig vanskelig for fagskolene. Hvis den utdanningsfaglige ansvarlige ikke har utdanning knyttet til undervisningsformen, må denne kompetansen være dekket i fagmiljøet ellers, enten som formell eller uformell kompetanse. Det betyr at hvis utdanningen er nettbasert og den utdanningsfaglige ansvarlige ikke har utdanning eller kompetanse innen dette, må det være andre i fagmiljøet som har kompetanse i dette.

Én person kan fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever likevel at hen har dekkende kompetanse og tilstrekkelig kapasitet til å legge til rette for studentenes læring for alle utdanningene. Det er ikke et krav at den utdanningsfaglige ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene hen er ansvarlig for, men et vil som regel være en fordel for fagskolen.

Fagskolen skal lage egne krav til fagmiljøet

Tredje avsnitt gir uttrykk for at kravene i første og andre avsnitt er både minimumskrav og generiske (ikke fagspesifikke) krav, og at fagskolen derfor skal fastsette egne lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Disse lokale kravene skal dekke både fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Gjennom å sette egne krav til fagmiljøet, setter fagskolen kvalitetsmål for fagmiljøet, og kravene til den enkeltes kompetanse blir tydeliggjort og tilgjengelige. Kravet må ses i sammenheng med styrets ansvar for å sørge for utdanningenes kvalitet, og målene og planene for fagmiljøets kompetanse og størrelse vil naturlig inngå i fagskolens kvalitetsarbeid, se § 4-1.

Krav om kompetanseutvikling

Fjerde avsnitt stiller krav til fagskolen om å sørge for nødvendig kompetanseutvikling i fagmiljøet. Kravet hører logisk sammen med kravene i første og tredje avsnitt om at kompetansen må være oppdatert, og at fagskolen skal ha lokale krav til fagmiljøet. Kravet er begrunnet i behovet for å sikre at utdanningene er relevante for yrkesfeltet, som er avgjørende for at de skal holde høy kvalitet. Det er fagskolen som har ansvar for å vurdere hvilken kompetanseutvikling som er nødvendig. Eksempler på tiltak kan være interne eller eksterne kurs, hospitering eller liknende. Paragrafen gir ikke den enkelte ansatte en individuell rett til kompetanseheving.

Når kravet til fagmiljøet skal være oppfylt

Da NOKUT sendte den nye forskriften på høring, var tidspunktet for når fagmiljøet skal være på plass et tema. For utdanninger som er i drift, er regelen enkel: Fagmiljøet skal til enhver tid oppfylle kravene i regelverket. Fagskolen skal hver dag ha et stort nok og kompetent nok fagmiljø til å gjennomføre dagens utdanningstilbud, og kapasitet til å planlegge for den videre driften og studentenes utdanning på en forsvarlig måte.

For utdanninger som fortsatt er på søknadsstadiet, er det noe annerledes. Hvordan NOKUT vurderer fagmiljøet i akkrediteringsprosessen vil være tema i vår søknadsveileder for fagskoleutdanning som publiseres i august.

§ 2-4 Eksterne praksisveiledere

Eksterne praksisveiledere skal ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Paragrafen tilsvarer § 3-5 andre avsnitt i 2018-forskriften. Regelen gjelder bare for utdanninger med praksis.

Med ekstern praksisveileder menes den veilederen studentene har på arbeidsplassen der studentene har sin praksis. Praksisveilederen skal kunne veilede studentene, slik at de oppnår læringsutbyttet for utdanningen. For å få til dette, må praksisveilederne kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for den konkrete utdanningen og praksisen godt. Praksisveilederne skal dessuten vurdere studentenes innsats og kompetanse. De må derfor ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier, og forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at de eksterne praksisveilederne har rett kompetanse. Det kan sikres for eksempel gjennom kurs eller veiledningsmateriale til de som skal være veiledere. Kvalitetssikring av praksis er alltid fagskolens ansvar.

Praksisveiledere som er ansatt ved fagskolen (interne praksisveiledere), er en del av fagskolens fagmiljø, og dekkes av kravene i § 2-3.

§ 2-5 Sensorer

Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.

Paragrafen tilsvarer § 3-6 andre avsnitt i 2018-forskriften.

Sensorene er personer som bedømmer eksamenskandidatenes prestasjoner. Det er ikke et krav etter regelverket at sensorene må være eksterne, men for å sikre tillit til deres upartiskhet, kan det være praktisk. Fagskoleloven krever dessuten at sensuren er faglig betryggende. Fagskoleloven § 21 første avsnitt sier at fagskolens styre skal sørge for at studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Samme paragraf sier også at det skal være en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene. Begge deler er særlig viktig for små fagmiljøer. NOKUT oppfordrer derfor til å bruke eksterne sensorer, i alle fall ved større praktiske og/eller skriftlige arbeider.

Sensorens kompetanse må vurderes opp mot hvilken oppgave sensoren skal ha. Det vil for eksempel være forskjell på om sensuren gjelder et enkeltemne eller utdanningen som helhet. Sensoren skal kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet. Det krever god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene, og gjerne også pedagogisk kompetanse for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Sensoren må også ha oppdatert fagkunnskap og kunnskap og kompetanse fra yrkesfeltet tilpasset det oppdraget hen skal utføre.

Det er fagskolens ansvar å sørge for at sensorene har rett kompetanse. Det kan sikres for eksempel gjennom kurs eller veiledningsmateriale til de som skal være sensorer. Kvalitetssikring av sensuren er alltid fagskolens ansvar. Å sørge for kompetente sensorer vil være en måte å oppfylle det på.

§ 2-6 Utdanningens administrasjon og infrastruktur

Fagskolen skal ha

- a) administrative ressurser som er tilpasset utdanningen
- b) lokaler, utstyr, tilgang til informasjons- og bibliotekstjenester og annen infrastruktur som er tilpasset utdanningen.

Paragrafen tilsvarer i hovedsak § 3-7 i 2018-forskriften.

Paragrafen stiller krav til hvilken administrasjon og infrastruktur fagskolen skal ha. Med *administrative ressurser* (**bokstav a**) menes blant annet kontorfaglige ressurser og brukerstøtte til IKT-utstyr og programvare.

Infrastruktur (bokstav b) betyr slikt som lokaler, utstyr og tilgang til informasjons- og bibliotekstjenester. *Lokaler* omfatter både lokaler for undervisning, lokaler for de ansatte til å forberede undervisningen og møte studentene, samt lokaler der studentene kan drive egenstudier eller gruppearbeid. Med *utstyr* menes for eksempel utstyr i undervisningsrommene som tavler, oppkoblingspunkter for studentenes eget IKT-utstyr, laboratorier for ulike formål og aktiviteter, IKT-utstyr, maskiner, kunstmateriell, simulatorer, kartbord og liknende. *Informasjons- og bibliotekstjenester* omfatter ulike typer tjenester tilgjengelig, på nett eller analogt, som gir studentene tilgang til informasjon de trenger som del av sin utdanning. Det kan også innebære tilgang til nødvendig opplæring og bistand i søk etter slik informasjon. *Annen infrastruktur* kan være nettilgang på fagskolen, læringsplattformer og liknende som er nødvendig for å gjennomføre utdanningen.

Både administrasjonen og infrastrukturen skal være *tilpasset utdanningen*. Det betyr at omfanget og egenskapene må stå i forhold til utdanningen. Hva og hvor mye som er nok, vil være en konkret vurdering opp mot hva som trengs for å organisere og gjennomføre en bestemt utdanning for et gitt antall studenter og ansatte. Typiske forhold som vil påvirke vurderingen er antall studenter og ansatte, om utdanningen er nettbasert eller stedbaset, om den krever tilgang til spesialutstyr eller rom, hva slags programvare som brukes i utdanningen og liknende.

Begrunnelsen for kravet om administrasjon og infrastruktur tilpasset utdanning er blant annet at det regnes som forutsetninger for utdanninger av høy kvalitet. I forarbeidene til fagskoleloven, Prop. 47 L (2017–2018) kapittel 5.2 skriver Kunnskapsdepartementet:

«Høy kvalitet forutsetter at en rekke vilkår er på plass, slik som regelverk, administrasjon, bygg, utstyr, økonomi, ledelse, den faglige, praktiske og pedagogiske tilretteleggingen av utdanningen, lærernes kompetanse både faglig og pedagogisk og studentenes forutsetninger, motivasjon og innsats i utdanningen. Disse vilkårene må også være oppfylt for at en fagskole skal kunne akkrediteres (godkjennes) av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT).» (vår understrekning)

Det er fagskolen som skal dekke kostnader knyttet til administrasjon og infrastruktur. Fagskolene kan kreve egenbetaling fra studentene, så lenge egenbetalingen brukes på driften, se fagskoleloven § 29. Studentene må likevel forvente å dekke noe personlig utstyr utover denne egenbetalingen, for eksempel skriveutstyr, PC, beskyttelsesklær og liknende. Hva som dekkes av egenbetalingen, og hva studentene eventuelt skal dekke i tillegg, skal gå fram av avtalen mellom fagskolen og studentene (studiekontrakt eller liknende).

§ 2-7 Vitnemål for utdanningen

Fullført utdanning skal dokumenteres med vitnemål, jf. fagskoleforskriften § 19. Vitnemålet skal vise

- a) fagskolens og utdanningens navn
- b) kandidatens navn og fødselsnummer
- c) en beskrivelse av karaktersystemet
- d) kandidatens karakterer
- e) det overordnede læringsutbyttet for utdanningen
- f) utdanningens emner og eventuell praksis
- g) nivå i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring
- h) antall studiepoeng og eventuell gradsbetegnelse
- i) datoen for når vitnemålet er utstedt.

Dersom utdanningen har krav om skikkethetsvurdering, skal vitnemålet vise dette.

Paragrafen er ny i 2020-forskriften. Det finnes også regler om vitnemål i fagskoleloven § 19 og fagskoleforskriften § 2 første avsnitt bokstav a og §§ 38 og 39.

Vitnemålets funksjon er å være dokumentasjon for gjennomført fagskoleutdanning, og skal vise hvilket læringsutbytte studenten har oppnådd. Det er omtalt i fagskolelovens forarbeider, se Prop. 47 L (2017–2018) kapittel. 17.2.

Første avsnitt lister opp hvilke opplysninger et vitnemål fra fagskoleutdanning minimum skal inneholde. Flere av de obligatoriske opplysningene bør kunne hentes fra utdanningens studieplan. Kandidatens karakterer forutsetter at fagskolen har hatt et forsvarlig system for å gjennomføre vurdering og dokumentere dette.

Det er ingen formkrav for vitnemål fra fagskoleutdanninger, bare minimumskrav til innholdet. Fagskolen kan derfor selv velge hvordan de vil presentere informasjonen, så lenge alle de obligatoriske opplysningene er med. Fagskolen kan velge å ta med mer informasjon på vitnemålet enn forskriften krever.

Andre avsnitt bestemmer at for utdanninger som har krav om skikkethetsvurdering, skal vitnemålet vise det. Det vil vise at studenten har vært skikkethetsvurdert, og blitt ansett som skikket. I motsatt tilfelle – hvis studenten ble ansett uskikket – ville hen ikke fått vitnemål, se fagskoleforskriften § 36. Hvilke utdanninger som har krav om skikkethetsvurdering, går fram av fagskoleforskriften § 27.

Studenter som ikke består hele fagskoleutdanningen, skal ikke få vitnemål. I stedet skal de få en karakterutskrift som viser beståtte emner, prøver og andre vurderinger studenten har fått, se fagskoleloven § 19. Det samme gjelder de som ikke får vitnemål på grunn av manglende politiattest (fagskoleforskriften § 25) eller uskikkethet (fagskoleforskriften § 36). Det gjelder ingen bestemte krav til innholdet i en karakterutskrift. NOKUT oppfordrer til at karakterutskrifter inneholder den samme informasjonen som vitnemål, så langt det passer.

§ 2-8 Dispensasjon fra akkreditert fagskoleutdanning på grunn av tiltak knyttet til covid-19 (koronaviruset)

Fagskoler kan gjøre nødvendige endringer i forutsetningene for akkreditert fagskoleutdanning for å etterkomme pålegg fra myndighetene knyttet til å hindre spredning av covid-19 (koronaviruset). Dette gjelder blant annet nødvendige endringer i krav til undervisningsform, vurdering, eksamen og praksis. Fagskolen kan ikke gjøre endringer i det samlede læringsutbyttet for utdanningen.

Første avsnitt gjelder ikke for krav regulert av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som skal tilfredsstille kravene i disse.

NOKUT kan kreve at fagskolen rapporterer om endringer tillatt etter første avsnitt.

Paragrafen tilsvarer § 3-9 i 2018-forskriften

Regelen i **første avsnitt** gir fagskoler mulighet til å tilpasse utdanningstilbudet som følge av koronasituasjonen. Det kan for eksempel gå ut på å tilby andre undervisnings- eller vurderingsformer enn det som ligger i utdanningens opprinnelige akkreditering. En utdanning som er akkreditert som stedbaseret, kan dermed – hvis vilkårene er oppfylt – tilbys som nettbasert i stedet.

Det er to hovedvilkår som må være oppfylt:

- Endringen må være nødvendig for å følge pålegg fra helsemyndighetene knyttet til å hindre spredning av koronaviruset.
- Studentene vil fortsatt kunne oppnå læringsutbyttet som ligger til grunn for akkrediteringen.

Dispensasjons-/unntaksmuligheten kan brukes så lenge det finnes koronapålegg fra helsemyndighetene som gjør endringer nødvendige. Den er altså ikke begrenset til et bestemt tidsrom angitt i måneder eller årstall. Dette skiller regelen fra forskrifter med hjemmel i koronaloven eller Helse- og omsorgsdepartementets covid-19-forskrift⁵.

Andre avsnitt presiserer at det ikke kan gjøres endringer i forhold som er styrt av krav i nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner eller avtaler. Avvik fra slike krav må fagskolen klarere med rette myndighet.

⁵ Forskrift 27. mars 2020 nr. 470 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (covid-19-forskriften)

Tredje avsnitt gir NOKUT myndighet til å kreve rapportering fra fagskoler om hvilke endringer som er gjort. Fagskolene trenger ikke å sende NOKUT beskjed om endringer som fagskolen gjør, men må svare dersom NOKUT henvender og ber om informasjon om hvilke endringer som er gjort. Hensikten kan være å kartlegge situasjonen generelt, eller forberede et konkret tilsyn.

Kapittel 3 Krav til et akkreditert fagområde

§ 3-1 Avgrensning av fagområdet

Fagområdet skal være relatert til ett eller flere yrkesfelt. Fagområdet skal være tydelig definert og avgrenset, men ha tilstrekkelig faglig bredde til å inkludere flere utdanninger.

Fagskolen skal ha en strategi med mål og tiltak for å utvikle fagområdet, og kunne gjennomføre denne.

Paragrafen tilsvarer §§ 4-2 og 4-3 tredje avsnitt i 2018-forskriften, og beskriver hvordan et akkreditert fagområde skal være avgrenset. Fagskoleloven § 5 sier at fagskoler med akkreditert fagområde har lov til selv å opprette og legge ned utdanninger innenfor området. Avgrensningen av fagområdet er derfor viktig for å avgjøre hvilke utdanninger som faller innenfor området, og som fagskolen kan akkreditere og endre selv. Avgrensningen er også viktig for NOKUTs vurdering av om fagområdet skal akkrediteres, fordi den gir rammer som fagmiljøets kompetanse og liknende kan bli vurdert opp mot. Avgrensningen vil også avgjøre om en ny utdanning faktisk faller innenfor det akkrediterte området eller ikke, se meldeplikten i § 5-1.

Første avsnitt stiller krav til fagområdets innhold og omfang, i tillegg til krav til hvordan avgrensningen skal være (formkrav).

- **Innhold – Fagområdet skal være relatert til et eller flere yrkesfelt:** Fagskolen må ta stilling til hvilket eller hvilke yrkesfelt fagområdet skal relatere til. Det er viktig at fagområdet har en indre sammenheng, og at fagskolen har en kompetanse som kan ivareta områdets bredde (se § 3-2 nedenfor). Avgrensningen kan for eksempel være knyttet til bestemte utdanningsprogrammer i videregående opplæring, bestemte fag- eller svennebrev, eller bestemte yrkesfelt som det allerede er tradisjon for. Avgrensningen kan også være bredere og mindre tradisjonell enn dette. Forskriftsteksten er vid, blant annet for å dekke framtidig samfunnsutvikling og framtidige yrkesfelt.
- **Omfang – Fagområdet skal ha faglig bredde til å dekke flere utdanninger:** Kravet legger opp til at det akkrediterte fagområdet skal dekke og ha mer enn én utdanning i drift. Studentene ved de forskjellige utdanningene skal ha ulikt læringsutbytte, og dermed ulik yrkeskompetanse, etter å ha fullført utdanningen. Hvis fagområdet omfatter flere yrkesfelt, vil utdanningene kunne ha ulik grad av tverrfaglighet. Eksempler på tverrfaglige utdanninger er utdanninger i helseteknologi eller mat og bærekraft.
- **Formkrav – Fagområdet skal være tydelig definert og avgrenset:** I beskrivelsen av fagområdet må fagskolen vise tydelige og definerte grenser for fagområdet. Dette kan gjøres tydelig å beskrive hva som faller innenfor (positiv avgrensning), eller gjennom tydelig å beskrive hva som faller utenfor (negativ avgrensning), eller gjennom en blanding av disse måtene å gjøre det på.

Kravet om en tydelig avgrensning (formkravet) er nytt i 2020-forskriften. Begrunnelsen for kravet er at det er viktig både for fagskolen selv og NOKUT at rammene for et akkreditert fagområde er tydelige nok til å gi forutsigbarhet. Det legger til rette for mindre tvil om rekkevidden av fagområdet, og dermed mer effektive akkrediterings- og tilsynsprosesser.

Andre avsnitt stiller krav til at fagskolen skal ha en strategi for fagområdet, og kompetanse, kapasitet og evne til å gjennomføre strategien. Strategien skal danne grunnlaget for en planlagt og stabil drift og videreutvikling av fagområdet.

NOKUT forventer at fagskolens strategi for fagområdet regelmessig er tema i styrets arbeid, og at strategien er synlig i fagskolens styrende dokumenter og kvalitetssikringssystem.

§ 3-2 Fagmiljøet som er tilknyttet fagområdet

I fagmiljøet tilknyttet fagområdet skal det finnes personer med utdanning og yrkeserfaring innenfor de viktigste delene av fagområdet. I fagmiljøet skal det være personer med utdanning på nivå over fagskoleutdanning innenfor fagområdet eller et beslektet fagområde som er ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.

I fagmiljøet skal det være mange nok fast ansatte til å bidra til å utvikle nye og eksisterende utdanninger innenfor fagområdet. Det skal være mange nok fast ansatte ved fagskolen med utdanningsfaglig utdanning til å utvikle pedagogiske metoder og verktøy innenfor fagområdet.

Fagmiljøet skal delta i relevante regionale, nasjonale eller internasjonale samarbeid og nettverk.

Minst halvparten av antallet lærere eller antallet lærerårsverk som er tilknyttet utdanningene i fagområdet, skal være fast ansatte ved fagskolen.

Paragrafen tilsvarer § 4-5 i 2018-forskriften, og stiller krav til fagmiljøets omfang, kompetanse og aktiviteter. Fagmiljø er definert i 2020-forskriften § 1-2 bokstav a.

Kravene til fagmiljøet er satt for å sikre at personalet tilknyttet fagområdet er mange nok og har riktig kompetanse til å kunne dekke undervisnings-, kvalitetssikrings- og utviklingsoppgavene innenfor fagområdet.

Krav til fagmiljøets kompetanse står i **første og andre avsnitt**. I fagmiljøet skal det være

- personer med utdanning og yrkeserfaring innenfor de viktigste delene av fagområdet
- personer med utdanning på nivå over fagskoleutdanning innenfor fagområdet eller et beslektet fagområde
- personer med utdanningsfaglig utdanning

Personenes kompetanse må ses opp mot fagområdets avgrensning og egenart, og må være relevant, oppdatert og dekkende.

Hvilken sammensetning fagmiljøet skal ha, må ses i sammenheng med hva som skal være oppgavene deres. I **andre og tredje avsnitt** er det minimumskrav til hva fagmiljøet skal gjøre. Fagmiljøet skal:

- bidra til å utvikle nye og eksisterende utdanninger innenfor fagområdet
- utvikle pedagogiske metoder og verktøy innenfor fagområdet
- delta i regionale, nasjonale eller internasjonale samarbeid og nettverk

Det er ingen absolutt nedre eller øvre grenser for fagmiljøets størrelse, og heller ikke for hvor mange personer som må oppfylle kravene i første avsnitt. Hvor stort fagmiljøet skal være, vil blant annet avhenge av fagområdets avgrensning (se § 3-1), hvilke og hvor mange utdanninger fagområdet dekker, hvilken type utdanninger og hvor mange studenter det er til sammen innenfor fagområdet. Alt dette vil påvirke hvor stort fagmiljøet må være, og hvilken kompetanse det må ha. For hver av utdanningene som inngår i fagområdet, må dessuten kravene til fagmiljøet tilknyttet en enkelt fagskoleutdanning (se § 2-3) være oppfylt.

I **første, andre og siste avsnitt** er det stilt krav til ansettelsesform i fagmiljøet og hvor mange fast ansatte det må være i fagmiljøet:

- I fagmiljøet skal det være mange nok fast ansatte til å kunne utvikle nye og eksisterende utdanninger innenfor fagområdet.
- Minst halvparten av lærerne *eller* lærerårsverkene som er tilknyttet utdanningene i fagområdet, skal være fast ansatte.
- Minst én person med utdanning på nivå over fagskoleutdanning innenfor fagområdet eller et beslektet fagområde, skal være ansatt ved fagskolen i minst 50 prosent stilling.

At forskriften stiller krav til fast ansettelse, skyldes at dette kravet gir fagområdet en større stabilitet enn midlertidige stillinger. Det gir også større styringsmuligheter over personalet enn om fagmiljøet er innleid. Forskriften krever ikke at de faste stillingene er fulltidsstillinger.

§ 3-3 Samarbeid med yrkesfeltet

Fagskolen skal samarbeide med aktører i relevante yrkesfelt om å utvikle og gjennomføre utdanninger innenfor fagområdet.

Paragrafen tilsvarer § 4-6 i 2018-forskriften.

Etter § 3-3 er det et krav at fagskolen skal samarbeide med relevante yrkesfelt om det akkrediterte fagområdet. Hensikten med kravet er å sørge for tett kontakt mellom fagskolen og yrkesfeltet. Kontakten legger til rette for gjensidig utveksling av erfaringer og behov. Tett og godt samarbeid mellom fagskolen og yrkesfeltet blir regnet som sentralt for å sikre fagskoleutdanninger av høy kvalitet.

For å kunne dokumentere at kravet oppfylles i praksis, forutsetter NOKUT at det finnes avtaler eller andre styrende dokumenter ved fagskolen, som beskriver hva det samarbeides om og hvordan samarbeidet foregår. Det kan for eksempel være relevant å vise til former for samarbeid, hyppigheten i kontakten og samarbeidet, samarbeidsplaner, resultater av samarbeidet og så videre. Fagskolen må også kunne vise hvorfor de mener bestemte aktører er relevante og nyttige å samarbeide med.

Kapittel 4 Krav til fagskolens kvalitetsarbeid

§ 4-1 Fagskolens systematiske kvalitetsarbeid

Fagskolens kvalitetsarbeid skal være forankret i fagskolens styre og ledelse. Fagskolen skal involvere ansatte og studenter, inkludert eventuelle studentorganer, i kvalitetsarbeidet.

Fagskolen skal fastsette mål for kvaliteten i utdanningene.

For å vurdere om hver enkelt utdanning når målet for kvalitet, skal fagskolen systematisk innhente

- a) informasjon fra studenter, ansatte, representanter fra yrkesfeltet og eventuelle andre relevante kilder
- b) resultater fra fagskolens internkontroll, jf. fagskoleloven § 9 tredje avsnitt bokstav f.

Fagskolen skal bruke sin vurdering av kvaliteten til å rette opp sviktende kvalitet og videreutvikle kvaliteten i utdanningene.

Det er ingen paragraf i 2018-forskriften som tilsvarer denne paragrafen i 2020-forskriften direkte. Paragrafen må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 og fagskoleforskriften § 49, som begge forutsetter at fagskolene driver et kontinuerlig og systematisk kvalitetsarbeid. Styret er øverste ansvarlig for kvaliteten i utdanningene og kvalitetsarbeidet.

I 2020-forskriften er *fagskolenes kvalitetsarbeid og systemet for å sikre kvalitetsarbeidet* delt i to paragrafer, som må ses i sammenheng. Fagskoletilsynsforskriften § 4-1 beskriver at fagskolene skal drive systematisk kvalitetsarbeid, og gir retningslinjer for hvordan arbeidet skal foregå. I § 4-2 er det stilt krav til at kvalitetsarbeidet skal nedfelles i et eget system, og det stilles krav til hva systemet skal inneholde.

Første avsnitt peker på at det systematiske kvalitetsarbeidet skal involvere hele virksomheten og skje på alle nivåer. Bakgrunnen for kravet er at bare slik vil det systematiske kvalitetsarbeidet prege hele driften av fagskolen, og legge til rette for høy kvalitet på alle nivåer.

At studentene skal involveres i kvalitetsarbeidet, er nytt i 2020-forskriften. Tidligere var kravet til studentmedvirkning at fagskolen skulle «innhente tilbakemeldinger om kvaliteten i utdanningen fra studenter». Kravet om *involvering* er mer enn dette. Endringen er gjort for å framheve verdien av å ha studentene som

partnere i kvalitetsarbeidet. Hvordan studenter involveres i kvalitetsarbeidet, vil likevel variere mellom utdanningene, blant annet ut fra hvor lang utdanningen er og hvilken utdanningsform det er snakk om.

Andre til fjerde avsnitt stiller krav om visse aktiviteter som skal være en del av det systematiske kvalitetsarbeidet. Fagskolen skal:

- Fastsette mål for kvaliteten: Fagskolen må fastsette mål for kvalitetene i de ulike utdanningene.
- Systematisk innhente informasjon for å vurdere måloppnåelsen: Forskriften viser til noen kilder som fagskolen skal bruke. Fagskolen kan i tillegg bruke andre kilder til informasjon for å vurdere om målene nås, for eksempel sensorer. Hvilke andre kilder som skal brukes, må fagskolen vurdere selv ut fra hva den mener er hensiktsmessig. For å vurdere om målene er nådd, vil fagskolen måtte sette opp kvantitative og/eller kvalitative indikatorer eller terskelverdier å måle funnene mot.
- Bruke vurderingene til å rette opp og videreutvikle kvaliteten: Fagskolene skal løpende bruke informasjon fra vurderingene til å justere kursen, og ved behov gjennomføre tiltak for utbedring. Vurderingen skal dessuten brukes i det løpende arbeidet med å videreutvikle kvaliteten i utdanningen.

NOKUT vil utvikle en egen veileder om fagskolenes systematiske kvalitetsarbeid og kvalitetssystem.

§ 4-2 Fagskolens system for kvalitetssikring

Systemet for kvalitetssikring er fagskolens verktøy for å gjennomføre kvalitetsarbeidet, jf. fagskoleforskriften § 49. Fagskolens beskrivelse av systemet for kvalitetssikring skal vise målene for kvalitetsarbeidet, hvordan arbeidet skal gjennomføres, ansvarsforholdene og rapporteringslinjene.

For fagskoler med fagområdeakkreditering skal systemet for kvalitetssikring også vise prosedyrer for hvordan fagskolen

- a) oppretter utdanningen den selv har fullmakt til å akkreditere
- b) gjennomfører vesentlige endringer av utdanninger som hører inn under fagområdet.

Paragrafen tilsvarer § 5-1 i 2018-forskriften. Den må ses i sammenheng med fagskoleloven § 4 siste avsnitt, som sier at alle fagskoler skal ha tilfredsstillende interne systemer for kvalitetssikring, og fagskoleforskriften § 49 som supplerer regelen i fagskoleloven.

Mens fagskoletilsynsforskriften § 4-1 beskriver hvordan fagskolens skal drive systematisk kvalitetsarbeid, sier § 4-2 at kvalitetsarbeidet skal nedfelles i et eget system. Det stilles dessuten krav til innholdet i systemet.

Første avsnitt sier at kvalitetssikringssystemet skal vise

- målene for kvalitetsarbeidet
- hvordan arbeidet skal gjennomføres (se § 4-1)
- ansvarsforhold innenfor systemet
- rapporteringslinjer innenfor systemet

I **andre avsnitt** er det i tillegg særskilte krav til fagskoler med fagområdeakkreditering. Disse fagskolene må ha et kvalitetssikringssystem som beskriver hvordan fagskolen selv akkrediterer eller endrer utdanninger innen fagområdet.

Det er ikke stilt krav til hvordan systemet skal se ut, eller til hvilken teknisk løsning som skal brukes for å beskrive systemet. Beskrivelsen av systemet må likevel være i en form som gjør at fagskolene kan dele/dokumentere det overfor NOKUT i forbindelse med et tilsyn.

Det er heller ikke stilt krav til hvor omfattende systemet skal være. I forarbeidene til fagskoleloven er det påpekt at systemets omfang «vil variere etter hvor omfattende fagskolens virksomhet er, hvor mange utdanningstilbud fagskolen har, om fagskolen har fagområdeakkreditering etc.», se Prop. 47 L (2017–2018) kapittel 28.

Kapittel 5 Fagskolens meldeplikt og NOKUTs akkreditering og tilsyn

§ 5-1 Meldeplikt for endringer ved fagskoleutdanninger

Fagskolen skal melde fra til NOKUT om

- a) nye utdanninger innenfor et akkreditert fagområde
- b) nye studiesteder for en utdanning
- c) endring av studiested for en utdanning
- d) endring av navnet på en utdanning
- e) endring av det samlede læringsutbyttet for en utdanning
- f) endring av utdanningsform for en utdanning.

Meldeplikten gjelder alle fagskoleutdanninger, og meldingen skal sendes før endringen gjennomføres. For endringer som gjelder utdanninger som ikke inngår i et akkreditert fagområde, vurderer NOKUT om endringene gjør det nødvendig å søke om ny akkreditering.

Paragrafen viderefører i stor grad §§ 1-3 og 3-8 i 2018-forskriften.

Plikten til å melde fra om endringer er beholdt. Det nye er at NOKUT har gått bort fra at alle typer vesentlige endringer krever ny akkreditering. Den nye regelen er at fagskolen skal melde fra om visse endringer. NOKUT vurderer meldingen, og avgjør om den planlagte endringen gjør det nødvendig å søke om ny akkreditering. Denne typen meldeplikt tilsvarer meldeplikten i [studietilsynsforskriften](#) § 5-1 andre avsnitt. NOKUT mener at en slik ordning er ressurs sparende for både fagskolene og NOKUT.

Første avsnitt lister opp hvilke endringer som skal meldes til NOKUT.

- Fagskoler med akkrediterte fagområder skal melde fra om nye utdanninger de selv akkrediterer innenfor fagområdet. Begrunnelsen for kravet er at NOKUT skal ha oversikt over akkrediterte fagskoleutdanninger.
- Fagskoler skal melde fra om nye studiesteder eller endring av studiested for en allerede akkreditert utdanning. Også her er begrunnelsen at NOKUT skal ha oversikt over utdanningene som tilbys.
- Fagskoler skal melde fra om en utdanning skal endre navn. Det skyldes dels at NOKUT skal ha oversikt over utdanninger, men også for å holde oversikt med kravet i § 2-1 tredje avsnitt om at utdanningen skal ha et dekkende navn. Det er derfor viktig at fagskolen beskriver hva som årsak til navnebyttet.
- Fagskoler skal melde fra om endringer i det samlede læringsutbyttet for en utdanning. NOKUT vil vurdere meldingen opp mot kravet i § 2-1 andre avsnitt. Endring i enkelttemner vil ikke nødvendigvis føre til en endring i det samlede læringsutbyttet studentene oppnår etter fullført utdanning.
- Fagskoler skal melde fra om endringer i utdanningsformen, det vil si om utdanningen endres fra stedbaset til nettbasert (med samlinger) eller omvendt. Uttrykket *utdanningsform* er valgt etter innspill fra høringsinstansene.

NOKUT vil opprette et eget skjema som fagskolene skal bruke til å melde fra om disse endringene. Skjemaet vil være tilgjengelig på nokut.no.

Etter at en fagskole har meldt fra om en endring til NOKUT, vil fagskolen få tilbakemelding på om endringen gjør det nødvendig å søke om ny akkreditering eller ikke. Det vil være endringer i navn og samlet læringsutbytte som oftest vil gjøre det nødvendig med en ny akkreditering. Hvis endringen ikke krever en ny akkreditering, vil NOKUT oppdatere informasjonen om utdanningen i databasen om akkrediterte fagskoleutdanninger som finnes

på nokut.no. NOKUTs vurdering og beslutning om fagskolen må søke om ny akkreditering eller ikke, er ikke et enkeltvedtak. Fagskolen har derfor ikke klagerett på beslutningen.

Andre avsnitt påpeker at meldeplikten gjelder for alle fagskoleutdanninger, og at meldingen må sendes inn *før* endringen gjennomføres. For utdanninger innenfor akkrediterte fagområder, kan NOKUT ikke kreve at det skal søkes om ny akkreditering.

Meldeplikten i § 5-1 kommer i tillegg til meldeplikten i fagskoleloven § 32 og forskrift om krav til regnskap § 7, som gir private fagskoler meldeplikt om fusjon, fisjon, salg, omdanning, avvikling eller opphør.

§ 5-2 Søknadsfrister og søknadsskjema ved akkreditering

NOKUT kan fastsette søknadsfrister for akkreditering av fagskoleutdanninger og fagområder, og at søknadene skal leveres på et bestemt skjema eller i et bestemt format.

Paragrafen viderefører § 1-2 i 2018-forskriften. NOKUT kan bestemme at søknadene skal leveres til bestemte søknadsfrister og på et bestemt skjema eller format.

NOKUT har lenge hatt faste søknadsfrister for fagskoleutdanning: 15. september og 1. mars. Søknadsfristene blir gjort kjent på nokut.no. Normalt varsler vi om endringer i søknadsfristene minst seks måneder før fristen.

Søkere må søke gjennom et eget nettbasert søknadsskjema. NOKUT oppfordrer de som planlegger å søke om akkreditering, til å gi beskjed en stund *før* søknadsfristen. Vi ønsker en slik beskjed for at NOKUT skal kunne planlegge saksbehandlingen best mulig, og slik holde saksbehandlingstiden kortest mulig.

Søknader som ikke kommer på rett skjema eller til fristene, kan NOKUT avvise å behandle. Da må søkeren vente til neste søknadsfrist. Begrunnelsen for ordningen er at NOKUT skal kunne ha en mest mulig effektiv søknadsbehandling, med kort saksbehandlingstid og likebehandling.

§ 5-3 Sakkyndige ved akkreditering av og tilsyn med fagskoleutdanninger

Når NOKUT oppnevner sakkyndige til faglige vurderinger ved akkreditering av og tilsyn med fagskoleutdanninger, skal de sakkyndige til sammen ha

- utdanning minst på nivå med toårig fagskoleutdanning innenfor fagområdet eller et beslektet fagområde
- utdanningsfaglig utdanning eller relevant undervisningserfaring
- relevant kunnskap om og erfaring fra et aktuelt yrkesfelt.

For akkreditering av utdanninger der en annen myndighet gir sertifisering eller autorisasjon, skal de sakkyndige ha kunnskap om sertifiserings- eller autorisasjonskravene.

Ved tilsyn skal én sakkyndig være fagskolestudent eller ha vært det i løpet av de fem siste årene.

NOKUT skal gi søkere og fagskoler det skal føres tilsyn med, mulighet til å kommentere forslag om sakkyndige før de oppnevnes.

Kravene er i hovedsak en videreføring av §§ 2-1 og 2-4 i 2018-forskriften.

Det er fagskoleforskriften §§ 46 og 47 som pålegger NOKUT å bruke sakkyndige i bestemte saker, blant annet ved akkreditering av og tilsyn med fagskoleutdanninger. I fagskoletilsynsforskriften § 5-3 er det fastsatt krav til de sakkyndiges kompetanse.

Teksten i paragrafen tilsier at det skal være mer enn én sakkyndig per sak, men setter ikke noe bestemt minste eller øvre antall. Det samme gjelder fagskoleforskriften. De sakkyndige må til sammen oppfylle alle kompetansekravene. Det gjør at det i praksis vil være flere sakkyndige i en sak.

Første avsnitt påpeker at de sakkyndige brukes til å bistå NOKUT med *faglige vurderinger* i forbindelse med akkreditering og tilsyn. Med *faglig vurdering* menes vurderingen av de sentrale faglige kravene og vilkårene som kontrolleres i akkreditering og tilsyn. I praksis er det kravene i kapittel 2 og 4 i denne forskriften, samt utvalgte krav i fagskoleloven og fagskoleforskriften.⁶ Hva som er *faglige vurderinger* er relevant i forbindelse med fagskoleforskriften § 55, som sier at fagskoler ikke kan klage på faglige vurderinger i NOKUTs vedtak.

NOKUT kan i noen situasjoner la være å bruke sakkyndige, selv om det dreier seg om faglige vurderinger. Disse unntakene er beskrevet i fagskoleforskriften § 47.

Bokstavene a–c stiller minimumskrav til kompetanse som de sakkyndige til sammen skal dekke. Det er stilt krav om både utdanningsfaglig kompetanse, formell faglig kompetanse og erfaring fra et fagfelt som er relevant for akkrediterings- eller tilsynssaken som skal behandles.

De sakkyndige jobber på oppdrag fra NOKUT og utfører dermed arbeid for et forvaltningsorgan. De er dermed også dekket av [forvaltningslovens](#) regler om habilitet (forvaltningsloven kapittel 2) og taushetsplikt (forvaltningsloven § 13 flg.).

Andre avsnitt gjelder for saker om akkreditering av utdanninger der en annen myndighet enn NOKUT gir sertifisering eller autorisasjon. I slike saker skal det være kunnskap om disse sertifiserings- eller autorisasjonskravene blant de sakkyndige.

Tredje avsnitt gjelder bare for saker om tilsyn. I tilsynssaker skal det være en studentrepresentant blant de sakkyndige. Det er ikke et krav at studentrepresentanten er eller har vært student ved tilsvarende type utdanning som tilsynssaken gjelder. NOKUT kan bruke studentsakkyndige også i akkrediteringssaker, men det er ikke et krav i forskriften.

Paragrafens fjerde og **siste avsnitt** sier at de som søker akkreditering eller gjennomgår tilsyn, skal få uttale seg om et forslag til sakkyndige i deres sak. Det er en videreføring av 2018-forskriften § 2-1 siste setning. Det vil være en saksbehandlingsfeil fra NOKUTs side hvis søkeren eller fagskolen det føres tilsyn med, ikke får uttale seg om forslaget til sakkyndige. Søkeren eller fagskolen kan kommentere på de sakkyndiges kompetanse eller habilitet. Søkeren eller fagskolen kan imidlertid ikke kreve at det oppnevnes andre sakkyndige enn de som er foreslått. Oppnevning av sakkyndige er ikke et enkeltvedtak, og kan derfor ikke påklages etter forvaltningslovens regler.

§ 5-4 Sakkyndige ved akkreditering av og tilsyn med fagområder

Når NOKUT oppnevner sakkyndige til faglige vurderinger ved akkreditering av og tilsyn med fagområder, skal de sakkyndige til sammen ha

- erfaring fra relevant, anerkjent yrkesfelt og oppdatert kunnskap om aktuell faglig utvikling innenfor yrkesfeltet
- utdanning minst på nivå med toårig fagskoleutdanning innenfor relevant fagområde
- utdanningsfaglig utdanning og relevant undervisningserfaring
- erfaring fra ledelse ved fagskole, høyskole eller universitet
- kjennskap til både videregående opplæring, fagskoleutdanning og høyere utdanning
- erfaring fra sentrale fagskolestudenttillitsverv fra de fem siste årene.

NOKUT skal gi søkere og fagskoler som NOKUT skal føre tilsyn med, mulighet til å kommentere forslag om sakkyndige før de oppnevnes.

⁶ Hvilke krav i regelverket som kontrolleres ved akkreditering går fram av søknadsveilederne våre. Det kommer en ny søknadsveileder for akkreditering av fagskoleutdanninger i august 2020.

Kravene er i hovedsak en videreføring av §§ 2-1 og 2-4 i 2018-forskriften.

Fagskoleforskriften §§ 46 og 48 pålegger NOKUT å bruke sakkyndige også ved akkreditering av og tilsyn med fagområder.

I fagskoletilsynsforskriften § 5-4 er det fastsatt krav til de sakkyndiges kompetanse. Teksten i paragrafen tilsier at det skal være mer enn én sakkyndig per sak, men setter ikke noe bestemt minste eller øvre antall. De sakkyndige må til sammen oppfylle alle kompetansekravene. Det gjør at det i praksis vil være flere personer.

Første avsnitt påpeker at de sakkyndige brukes til å bistå NOKUT med *faglige vurderinger* i forbindelse med akkreditering og tilsyn med et akkreditert fagområde. Med *faglig vurdering* menes vurderingen av de sentrale faglige kravene og vilkårene som kontrolleres i forbindelse med akkreditering og tilsyn. I praksis er det kravene i kapittel 3 og 4 i denne forskriften, og utvalgte krav i fagskoleloven og fagskoleforskriften. Hva som er *faglige vurderinger* er viktig i forbindelse med fagskoleforskriften § 55, som sier at fagskoler ikke kan klage på faglige vurderinger i NOKUTs vedtak.

NOKUT kan i noen situasjoner la være å bruke sakkyndige, selv om det dreier seg om faglige vurderinger. Disse unntakene er beskrevet i fagskoleforskriften § 48.

Bokstavene a–e stiller minimumskrav til kompetanse som de sakkyndige til sammen skal dekke. Det er stilt krav både om utdanningsfaglig kompetanse, formell faglig kompetanse, ledererfaring, kjennskap til utdanningssystemet i Norge og erfaring fra et yrkesfelt som er relevant for akkrediterings- eller tilsynssaken som skal behandles.

I **bokstav f** er det et krav at én av de sakkyndige skal ha erfaring som studenttillitsvalgt. Det er ikke et krav at studentrepresentanten er eller har vært student på en utdanning innenfor samme fagområde som saken gjelder.

De sakkyndige jobber på oppdrag fra NOKUT og utfører dermed arbeid for et forvaltningsorgan. De er dermed dekket av forvaltningslovens regler om habilitet (forvaltningsloven kapittel 2) og taushetsplikt (forvaltningsloven § 13 flg.).

Paragrafens **andre avsnitt** sier at de som søker akkreditering eller gjennomgår tilsyn, skal få uttale seg om et forslag til sakkyndige i deres sak. Det er en videreføring av 2018-forskriften § 2-1 siste setning. Det vil være en saksbehandlingsfeil fra NOKUTs side hvis fagskolen som søker akkreditering eller det føres tilsyn med, ikke får uttale seg om forslaget til sakkyndige. Fagskolen kan kommentere på de sakkyndiges kompetanse eller habilitet. Fagskolen kan imidlertid ikke kreve at det oppnevnes andre sakkyndige enn de som er foreslått. Oppnevning av sakkyndige er ikke et enkeltvedtak. Det er derfor ikke klagerett på oppnevningen.

Kapittel 6 Sluttbestemmelser

§ 6-1 Når forskriften trer i kraft

Forskriften trer i kraft 1. august 2020. Samtidig oppheves forskrift 25. oktober 2018 nr. 2254 om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanning (fagskoletilsynsforskriften).

Paragrafen slår fast at forskriften gjelder fra 1. august 2020. Fra samme dato opphører fagskoletilsynsforskriften fra 2018.

§ 6-2 Overgangsregler

Søknader om akkreditering som er mottatt av NOKUT før denne forskriften trer i kraft, behandles etter reglene som gjaldt da NOKUT mottok søknaden.

Paragrafen er en overgangsregel. Den sier at søknader om akkreditering som er sendt til NOKUT før 1. august 2020, kan NOKUT behandle ferdig etter reglene i 2018-forskriften.

Begrunnelsen for overgangsregelen er at saksbehandlingen skal være mest mulig effektiv, og at noen av reglene endrer seg noe med den nye forskriften, for eksempel § 2-3 om fagmiljø. Det er derfor rimelig at NOKUT behandler søknadene etter de reglene som gjaldt på søknadstidspunktet. For de fleste søkere vil det ha liten praktisk betydning, ut over at henvisningene i vedtaket vil være til 2018-forskriftens regler.

Det gjelder ikke en tilsvarende overgangsregel for tilsyn. I tilsyn er det tidspunktet for vedtaket i tilsynssaken, ikke når tilsynet ble åpnet, som er avgjørende for hvilke regler NOKUT legger til grunn i tilsynssaken.

Med hilsen

Clara Hasselberg
seksjonssjef

Kari Zakariassen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi til: Det kongelige kunnskapsdepartement

Vedlegg: Fagskoletilsynsforskriftene - forskriftsspeil
Fagskoleforskriften 23042020